

VERTELKRINGEN

Openbare groepen die geregeld bij elkaar komen om elkaar verhalen te vertellen

AMERSFOORT	EVA (Eerste Amersfoortse vertelkring)	Tel. 033 4616432
APELDOORN	Vertelkring Apeldoorn, Dick Bakker	Tel. 055 3666784
ARNHEM	De wondersteen, Marjo Disseldorp	Tel. 026 4437046
BREDA	Arcadia, R. Hoondert	Tel. 076 56 14715
BILTHOVEN	Bilthovense Vertelclub De Ronde	Tel. 030 2250328
BLARICUM (Het Gooi)	Gooise Vertellersclub, Mevr. Arntzenius	Tel. 030 5314893
DEN HAAG	1 ^e Haagse vertelkring, Gerard Faber	Tel. 070 3202057
DRENTHE (Dwingeloo)	De verhalenhoed, Wil Dekker	Tel. 0521 59 72 27
GRONINGEN	Vertellerswerkplaats, K. Drenth	Tel. 050 5264727
GRONINGEN (stad)	Twoes, Pelstergasthuis, T. Roozenboom	Tel 050 5423457
GRONINGEN (land)	De mooie kamer, Francine Braaksma,	Tel. 0596 551013
HAARLEM	Marjon Rekoert, mrekoert@rekoert.nl	
HAARLEMMERMEER	I. Hoonakker	Tel. 0252 673646
HEEMSKERK	Lennie van Buuren	Tel. 0251 226740
LEIDEN	Leidse vertelkring, Clair Wesslius	Tel. 071 5760332
LEIDEN regio	Vertelkring Camelot, Lucy Nassy	Tel. 071 5890213
LELYSTAD	Corry Kistemaker / Ton Draisma	Tel. 0320 219100
NIJMEGEN	De Egel, Agnes Kunst	Tel. 024 3554931
STEENWIJK (Ov)	De verhalenhoed, Jenny Hiemstra	Tel. 0521 517633
VECHTDAL (ov)	Vechtdalvertellers, Gre Breukelman	Tel. 0523 265850
VECHT-REEST (Ov)	In geuren en kleuren, H. Roosenboom	Tel. 0523 613272
UTRECHT	Frans de Vette	Tel. 030 2763507
UTRECHT-Z /Nieuwegein	Pita Parole	Tel. 030-2888309
WAGENINGEN	Eva Luna, Daan van Baarsen	Tel. 0317 416376
ZEELAND	Zeeuwse Vertelavonden, R. Willemsen	Tel. 011 5 481521
ZUIDHORN (Gr)	De Vertellerij, Mary Hofman	Tel. 0594 504894
ZWOLLE	Jan Swagerman	Tel. 038 4546436

Verteltrainingen en narratieve coaching

Jan Swagerman is als ZZZP-er te boeken voor verteltrainingen, narratieve coaching en communicatieve vaardigheden op maat. Hij werkt voor zeer uiteenlopende doelgroepen. Voor onder meer bedrijfsleven, onderwijsinstellingen, rondleiders in musea, stadsgidsen, bibliotheken, centra voor kunstzinnige vorming, kerken en dergelijke. In Zwolle zijn individuele particuliere sessies mogelijk. Meer informatie via info@janswagerman.nl. Zie ook de website www.narratievecoaching.nl

De boeken van Jan Swagerman zijn bijna overal uitverkocht. Het laatst verschenen boek **VERTEL OP!** (2003) is echter nog in de boekwinkel te bestellen. Het is een boek met praktische oefeningen en wat theorie om met groepen verhalen te maken. € 15,90. Uitgeverij SWP Amsterdam, Postbus 257, 1000 AG ISBN 90 6665 443 0.

Trainingen verhalend rondleiden en klantvriendelijkheid

Jan Swagerman geeft regelmatig tweedaagse trainingen voor medewerkers in musea. In het Overijssels Vechtdal soms met Janna van den Berg samen. Soms alleen, zoals Leiden (Rembrandtjaar), Den Briel en Helmond. Het gebruikte materiaal is nu aangepast en bruikbaar gemaakt voor natuurgidsen en natuureducatie. Bovendien is een zeer uitgebreide reader gemaakt. Deze reader is, voor vijf euro plus portkosten, te bestellen bij de opdrachtgever Kunst en Cultuur Overijssel, Kamperstraat 11-13, Zwolle. (Girbe Buist) gbuist@kco.nl

Verschijnt onregelmatig. Uitgave Jan Swagerman, Postbus 1190, 8001 BP Zwolle
Info@janswagerman.nl, www.janswagerman.nl Tel. 038 45 46 436

Vertrouwenscrisis?!

**...als er geen droom meer is voor later,
dan is het te laat...**

Nu banken alleen nog sprookjes schijnen te vertellen, kun je maar beter de mensen vertrouwen die je recht in de ogen kijkenvertellers dus! Het is hun vak om te delen wat dierbaar is. Het gaat inderdaad om délen. Vertellerseconomie is namelijk de economie van gedeelde vreugd is dubbele vreugd. Hoe je dat? Hoe meer je geeft om je luisteraars, des te meer verhalen zichzelf vermenigvuldigen en zo iedereen een grote rijkdom verschaffen. In de gewone economie zijn schaarse producten meestal het kostbaars. Managers die alles al schijnen te hebben, ontbreekt het vaak aan nog een ding: tijd. Vertellers, als leveranciers van de tijd, zouden dus de rijkste mensen moeten zijn. Maar ja... zij kunnen de natuurkundige wet toepassen die zegt dat ruimte en tijd een eenheid vormen. In een tijdloos hier-en-nu worden nieuwe werelden betreden Als een verteller begint met zijn 'Er was er eens...' zakken de gespannen schouders en wordt de klok vergeten. De woorden die dan klinken verbinden de mensen en zo maken ze een gemeenschap. Overal waar er wordt verteld, ontstaan gemeenschappen en gemeenschappen kenmerken zich door het gezamenlijk delen van visie en richting of ideologie. Van een verhaal dat bindt. Vaak weet de verteller zijn luisteraars te raken door hen te herinneren aan dat wat ooit hun droom, hun visioen of hoop was. De richting, die ingeslagen moet worden, wordt dan duidelijk. Als dat wordt herontdekt, ontstaat er nieuwe energie om actie te ondernemen. Vrijwel alle samenlevingen kennen verhalen over perioden van crisis. Over hoe er in het verleden crisissen werden overwonnen en hoe wijze lessen geleerd kunnen worden voor de toekomst. Verhalen zijn het overlevingsmechanisme bij uitstek. Zonder verhalen, zonder hoop, zonder visie zou het leven zinloos zijn en kun je er net zo goed een eind aan maken. Het Woord geeft kracht! Onlangs sprak ik een Joodse vrouw die haar tachtigste verjaardag vierde en twee concentratiekampen heeft mee gemaakt. Ze vertelde me dat 'de mensen met een verhaal' hadden overleefd. Tegen kogels is niets te doen, zei ze, maar de mensen die, misschien tegen beter weten in, geloofden in de goede afloop hielden het vol. Voor hen die geen 'later' meer hadden was het te laat!

We moeten elkaar daarom blijven doorvertellen dat Het Einde Het Einde niet is! Dat is in feite één groot Paasverhaal. We hebben verhalen nodig om opstandig te blijven tegen hopeloosheid en zinloosheid. Vertellers zijn richtingwijzers, zeker in een crisistijd!

**Woorden hebben macht over leven en dood.
 Wie zijn tong koestert, plukt daarvan de vruchten**
 (Bijbel, Spreuken 18:21)

Op dit moment is er sprake van vele crisissen. Een financiële crisis, energiecrisis, milieucrisis, de dreigende pan epidemieën, de situatie in het Midden-Oosten en noem maar op. Samen te vatten als een vertrouwenscrisis. Wonderlijk genoeg hoor je maar weinig over waar we dan wel op kunnen vertrouwen als de kurk waarop we drijven wegvalt. Of oude zekerheden worden als een grammofoonplaat herhaald, of door paar miljard extra euro te toveren (hoe?) de zijn de problemen schijnbaar opgelost. Maar de crisissen en die miljarden zijn (nog) net zo virtueel als al de andere verhalen die ons gedrag bepalen. Onze koopkracht gaat nog steeds vooruit en we wonen ongemerkt al in het beloofde land waar onze voorouders in de oorlog al van gedroomd zouden hebben, met supermarkten en McDonalds en alom. Er is dus een strijd gaande in ons bewustzijn: welke verhaal, welke 'waarheid' bepaalt ons gedrag? De banken, CNN of Het Woord van den Beginne? Vertrouwen we op wat ons in de intimiteit van mens-tot-mens is verteld, of van praatjes van reclame en media? De meeste verhalen die er nu verteld worden zijn helaas bezweringsformules om je lekker te voelen of te denken dat je 'aan de goede kant zit', voor fun of good feeling. Niet dat daar wat op tegen is, want we horen maar al graag dat God, Allah of Goden bij ons zijn. Of anders dat we goed zitten met onze manier van leven. Maar dat zijn vaak valkuilen. Vele samenlevingen kennen verhalen over hoe die valkuilen te vermijden: uit hun overlevering, mythologie of religie. Het gaat er dan om hoe je je samen kunt voorbereiden op crisistijden, op 'het einde der tijden', op de grote zuivering voordat de nieuwe tijd aanbreekt of voor als 'de games' over zijn. De bijbel heeft het bij voorbeeld heeft het over de drie moeilijkste jaren van de hele schepping die we dan eerst door moeten (Daniel 12). De Joden herdenken met Pascha (een feest dat Jezus zelf ook vierde, vlak voor zijn dood) hoe het volk bevrijd werd uit de slavernij omdat toen het water hen aan de lippen stond de zee onverwacht droogviel en een veilige uittocht wachtte. Het is het verhaal van door de doodsangst naar het nieuwe leven gaan. Dat zijn de verhalen die overlevenden kracht geven! Nog steeds wordt dit verhaal van de uittocht uit Egypte ieder jaar op Seideravond verteld. Het Liefste met de jassen aan en de deur open, want het kan vandaag weer gebeuren! Zo moet er worden verteld. In een eeuwig hier en nu samen doodsangst onder ogen zien en vertrouwen op Het Woord. Valse verhalen zijn er genoeg, de sprookjes voor het slapen gaan. Ook van minister presidenten of die nu Colijn of Balkenende heten. Salmun Rusdie noemt dat in zijn boek Haroun and the sea of stories dat onze verhalen vergiftigd zijn verhalen moeten redden en zuiveren. Verhalen vertellen is vertellen is opstandig zijn tegen alles wat dood maakt! Zwijg niet langer, vertel! js.

Rookmagiër en provo Jasper Grootveld overleden

Wie weet nog hoe Jasper op zijn onnavolgbare manier de eerste was die er op wees dat je van roken kanker krijgt? Wie vertelt er de verhalen van de jaren 60 nog verder? Wie weet hoe hij al voorspelde dat we verslaafde consumenten zouden worden nu zelfs Bush de Amerikanen olieverslaafde noemden? Te vrezen valt dat de komende senioren dezelfde fout maken als hun vaders en moeders namelijk hun mond houden en hun ervaringen niet doorgeven. Toen over hoe in een oorlog en crisistijd te overleven. Nu hoe je van kraker misschien tot huisbezitter kunt worden en problemen met de hypotheek kunt krijgen. Tot leringhe ende vermaeke? Of moeten we wachten tot ook die verhalen uitsterven en er op herinneringsprojecten komen om het geheugen bij ouderen te activeren. Ouderen hebben in onze maatschappij niets te vertellen. Of is de opstandige jeugd van toen de zwijgende meerderheid geworden?

AMERSFOORT	Marietje, Verhalenhuis Amersfoort, 1 ^e aterdag vd maand	Inf.: Margeet Maats info: Tel. 033 -4571652
AMSTERDAM	Cultureel theehuis Mezrab, 1 ^e vrijdag van de maand (ned.) 3 ^{de} vrijdag (engels), 20 uur	2 ^{de} lauerierdwarstraat 50,
BLOEMENDAAL	De Vertelschuur, Krullenlaan 3	Info: 023 5257855
BREKLENKAMP (Twente)	Aureolustheater Bij Ootmarsum, Denekamp, en Oldenzaal	Brookmanweg 4 Info: 0541 22 95 93
BREDA	Verhalenboerderij Arcadia Overaseweg 204	Info: Rinus Hoondert Tel. 076 56 147 15
DORDRECHT	Bèh.. Groot Dordts volksverhalencafé in Eetcafé De Reiziger Voorstraat	Vrijdags v.a. 19.00 uur www.proefiel.nl
DEN HAAG	Theaterje Thuis, Riouwstraat	Info: Peter v.d. Linden Tel. 070 350 33 80
DRENTHE (Uffelte)	Theater An 't Voet'n ende Weg achter de Esch 5	Dieneke Sminck-Dagelet Tel. 0521 35 14 45
GELDERMALSEN	Theater Het Lingehuis	Info: www.lingehuisinfo.nl
GELDROP (NB)	Het Kasteel, Mierloseweg 1	Tel. 040 280 12 30
GRONINGEN (Stedum)	Eerste Groninger Voorlees- en vertelsalon 't Oude Raedthuys, Hoofdstraat	Info: Francine Braaksma Tel 0596 55 16 08
HAARLEM	Vertelpaviljoen 23 mei: hofjes verhalen festiaval deblauwekom@plantet.nl	Info http://vertel.nhca.nl of 023 5575020
HAARLEMMERMEER	CuCaNiVe, Ontmoetingscentrum Gelevinkstraat 38. Iedere eerste zo. 13.30 u.	Info: Ineke Hoonakker Tel. 0252 673 646
KLUNDERT	Vertelatelier De Beeldige Spiegel	Els Bomhof. Tel 0168 401 353
LELYSTAD	Optredens op de Dag van het Park. 25 mei. Lelystadse familiedag 7 juni	Info Corry Kistemaker en Tom Draisma 0320 219100
LEIDEN (voor zeer kleine kinderen)	Sylvester kinderboekwinkel Rapenburg	meestal zaterdag en woensdagmiddag
OOSTERHOUT (NB)	Theater De Schelleboom	Mathildestraat 37a
NIJMEGEN	Verhalenhuis De Egel Einsteinstraat 7	Agnes Kunst. Tel. 024 355493 Egel.verhalenhuis@inter.nl.net
ROTTERDAM	Galerie Kralingen Gashouderstraat 9 (bij Oudedijk). 1 ^e maandag van de maand	Info: Han Meijer. Tel. 010 59 20 116
VELUWE (Lunteren)	Jac. Gazenbeek stichting,	www.gazenbeekstichting.nl Tel. 0318 484235
VLAANDEREN (België)	Van stoel tot stoel, Emaneplein 14 Oudenaarde (B).	Info: 0032 55 30 37 47 www.vanstoeltotstoel.be
VUGHT	Verteltheater De Speeldoos	e.borrias@hetnet.nl
ZEVENHOVEN	Zwaan, verteltheater, Dorpsstraat 109	Info: 0172 539 790
ZWOLLE	De Verhalenboot, Thorbeckegracht. Meestal iedere donderdagavond,	Info: 038 4239650 (werkdagen 10-11 uur) of www.deverhalenboot.nl
ZWOLLE	Dominicanenklooster, Thomashuis	Assendorperstr. 29. Tel 038 425 44 12 www.kloosterzwolle.nl

Wereldverteldag 20 maart 2009

Op vrijdag 20 maart worden overal ter wereld gratis verhalen verteld. Het thema is dit jaar 'buren'. Het is een rekbaar begrip waaronder heel veel spannende, ontroerende en grappige verhalen vallen. Amateur- en beroepsvertellers, dichters, docenten, dominees, marktkooplui en troubadours, iedereen probeert mee te doen op de plek of in de plaats waar zij of hij werkt! Iedereen die wil weten wat waar wanneer wordt verteld kan kijken op de website www.wereldverteldag.nl

Eén van de activiteiten is 'vertellers in de aanval'. Onverwacht vallen die dag vertellers onaangekondigd bij voorbeeld een school binnen, middenin een les.

De verteller vertelt zijn verhaal en verdwijnt net zo snel als hij gekomen is.

Zijn collega's vertellen voor andere groepen op dezelfde school weer andere verhalen. En wat de kinderen elkaar daar later allemaal over aan elkaar gaan vertellen.... Alle deelnemende vertellers krijgen -in een verzegelde envelop- de oudste mop van Nederland thuisgestuurd. Het Meertens Instituut heeft na onderzoek de oudst bekende mop gevonden en zal deze onder de deelnemers verspreiden. Deze mop vormt de landelijke aftrap van Wereld Verteldag.

In Zwolle doet Jan Swagerman mee, hij zal zijn verhaal Het Beloofde Land (over Zwolle dus) vertellen. De tekst van dat verhaal, dat gaat over de hongertochten in de oorlog, heeft gestaan in Vertel Eens nr. 2, 2007

Business Spiritualiteit en workshop narratieve coaching

Op 19 maart wordt in Utrecht het nieuwe nummer van het tijdschrift Business Spiritualiteit Nyenrode Universiteit gepresenteerd. Jan Swagerman schreef daarin een artikel over narratieve coaching. Het is een interview met een senior system architect (een 'uitvinder') bij Philips. Hij moest 'een team autisten' aansturen. Via de metafoor van een biljartspel lukte dat valt in het artikel te lezen. De presentatie gaat gepaard met korte workshops, waaronder één van Jan over het maken van een metafoor om zo eigen talenten te ontdekken. Meer informatie bij uitgeverij Quist : info@quist.nl of http://www.mindz.com/events/Spiritualiteit_in_talent.

Jaar van Tradities

2009 is door het Nederlands Centrum Volkscultuur uitgeroepen tot HET JAAR VAN TRADITIES. Daartoe is een speciale website (www.traditie.nl) en materiaal ontwikkeld. Voor vertellers is het interessant om daar op aan te sluiten. Helaas is de financiering van activiteiten in handen van lokale gemeentes. Wel geeft het NCV een boekje uit: *Heb je wel gehoord van de zilveren vloot? Handleiding fondsenwerving voor de erfgoedsector* is te bestellen door € 17,50 euro (inclusief € 2,50 euro verzendkosten) over te maken op giro 810806 t.n.v. het Nederlands Centrum voor Volkscultuur o.v.v. geld. Meer informatie: ncv@volkscultuur.nl

Meer geld: is te vinden bij het nieuwe Fonds Cultuurparticipatie. De minister heeft recent dit fonds ingevoerd. Gemeenten en provincies beheren het. Het fonds beschikt over twee loketten. Eén voor culturele instellingen en één voor provincies en gemeenten. In het voorjaar van 2009 zal het nieuwe fonds in werking treden. www.cultuurparticipatie.nl

WILT U DEZE NIEUWSBRIEF OOK GRATIS ONTVANGEN?

Stuur dan een of gefrankeerde en aan uzelf geadresseerde enveloppen
-in een grotere enveloppe- aan *VerhalenverSteller Jan Swagerman*
Postbus 1190, 8001 BP Zwolle. Info@janswagerman.nl, www.janswagerman.nl

Meer vertelnieuws op het web.
Voor gegevens over vertellers en vertel kunst klik op www.vertellen.com

- Voor informatie over verhalen op: www.beleven.com
www.docvolksverhaal.nl
- Voor prachtige parabellen kijk op www.zinnigeverhalen.nl
- Informatie over zakelijk vertellen staat op www.orbit-ct.nl en www.storyaventures.nl (story spy)
- Luister naar vertellers en voorlezers op www.voorlezer.net/
- Juridische- en arbeidsrechtelijke bureaus met narratieve technieken zijn onder andere:
 - . www.brouwers.nl en .
 - . www.rechtspraktijkmrblt.nl
 - . www.hilversmediation.nl en
 - . www.berttol.nl

Meer vertelnieuws is in het prachtige full color tijdschrift A4-formaat VERTEL EENS. Uitgeverij Cor Sellenrode, prijs € 4,95. Stroom Eschlaan 28, 7523 CT Borne. Info: redactie@verteleens.eu

Bij het Piet Zwart Instituut in Rotterdam is een wetenschappelijke studie verschenen Resonant Bodies, Memories, Voices. Uit de recensie: 'geheugen, stem en zelfs lichaams-taal en -sensatie (is) niet iets dat we eenvoudig HEBBEN maar iets dat we DOEN'; een interactief proces dus. Info www.revolver-publishing.com.

Scientific American had begin dit jaar een cover story over storytelling. Vertellen blijkt een van de weinige universele eigenschappen van de mens. Hoe dat past in de evolutie vraagt het blad zich af. Allicht werkt vertellen als een soort vluchtsimulator om te oefenen voor het echte leven?

Europese vertellers

In Oslo is in augustus 2008 de FEST opgericht, de Federation of European Storytelling. In augustus 2009 wordt een Europees storytelling festival gehouden in Lausanne, Zwitserland. Meer informatie: info@swisstales.ch

VERHALEN DIE NIET VERTELD WILLEN WORDEN

De Dick Scherpenzeel Stichting houdt zich bezig met de vraag: 'een project over de blinde vlekken van de journalistiek. Welke verhalen worden door de journalistiek vergeten en hoe kan het beter? Deze stichting analyseert en stimuleert Nederlandse berichtgeving over ontwikkelingsvraagstukken in niet-westerse landen. Achterliggende gedachte is dat de kwaliteit van deze berichtgeving onder druk staat, mede door de toenemende commercialisering van de media. Er is een top-10 gemaakt van niet vertelde verhalen. Verhalen waarvoor men zich soms ook maar beter voor kan schamen. Informatie: Dick Scherpenzeel Stichting Postbus 8611 3503 RP Utrecht 030 - 219 36 07

STORYTELLING VOOR MANAGERS

In organisaties wordt Storytelling steeds meer als gereedschap gebruikt. Bij voorbeeld Orbit consulting & training (www.orbit-ct.nl) heeft daar mee prima ervaringen opgedaan.

Nu is een eindelijk een handboek verschenen: *Storytelling Handboek, organisatieverhalen voor managers, trainers en onderzoekers*. Het boek is onder andere geschreven aan de hand van een promotieonderzoek bij de Belastingdienst van één van de schrijfsters, Suzanne Tesselaar. Uitg.: Boom 2008, ISBN 97890473 0079 3,

Jan Swagerman schreef deze maand een column over narratieve coaching op de website van www.coachtrack.nl

